

Vydal: Obec Čeladná – Památník Josefa Kaluse

Foto: Vladimír Baron, Jan Škraňka, Dagmar Komendová, Vojtěch Mikeska, archiv Obce Čeladná,
archiv Prosper Golf Resortu Čeladná, RZ KŘP Cyrilka, Pily Mikeska, Senior Clubu Čeladná

Text: Dagmar Komendová

Grafické zpracování a tisk: selongDesign

1. vydání v r. 2012

Náklad: 600 kusů

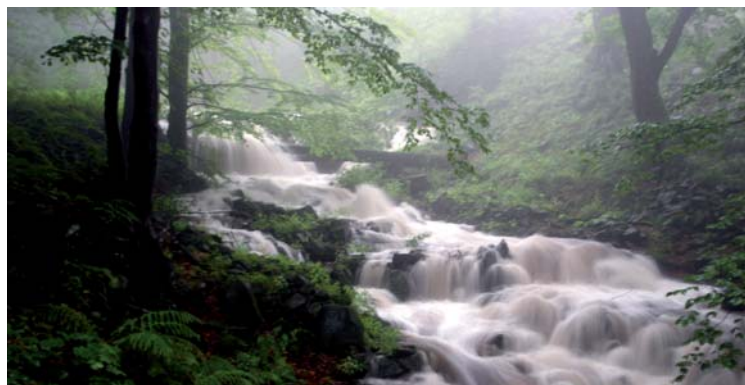

ČELADNÁ
Jací jsme dnes

■ Hluboko v beskydských horách na Lhotské louce mezi vrcholy Trojačka a Kladnatá, pramení řeka Čeladenka. Její tok se vine severním směrem kouzelným údolím oddělujícím masiv Smrku od masivu Kněhyně a spolu s přítoky Magurka, Kněhyňka, Korabský a Dešťanský potok, Psí doliny a Matulák odvádí vody z okolních hor.

Tři podoby řeky Čeladenky

Potok Psí doliny, na snímku rozvodněný, se po většinu roku ztrácí mezi kamením

- Cestou míjí Kozinec, na jehož vrcholu stála v dávných dobách tvrz k ochraně kupecké stezky. Je možné, že řeka Čeladenka, jejíž původní název je Čeladnice, získala jméno právě od posádky tvrze, neboť jako „čeled“ bylo kdysi označováno domácí vojsko. Za Kozincem Čeladenka opouští údolí, protéká obydlenou oblastí, přijímá vody potoků Stolovec, Frýdlantská Ondřejnice a Bílý a přibližně po dvaceti kilometrech své pouti se vlévá do řeky Ostravice.

Část údolí řeky Čeladenky. Výběžek Malé Stolové Kozinec vidíme v levé spodní části obrázku jako malý kopeček.

■ Zdejší kraj patřil k území, které ve 13. století věnoval český král Přemysl Otakar I. Arnoldovi z Hückeswagenu. Od jeho syna jej získali olomoučtí biskupové a po většinu času jej vlastnili. Nevíme, kdy přesně vznikla vesnice Čeladná. První písemná zmínka je až z roku 1581 v urbáři hukvaldského panství, ke kterému patřila. Rozkládá se po kopcích podél řeky Čeladenky od jejího pramene téměř až k ústí. Obydlená je pouze severní část. Zbývající zhruba tři čtvrtiny území jsou liduprázdné, jen v jižní části je roztroušeno několik domků přidružené osady Podolánky, která je v dnešní době už téměř neobydlená...

Dolní Čeladná je nejhustěji obydlenou částí obce.

Dál od centra jsou roztroušeny chatové oblasti, usedlosti, samoty a polosamoty. Najdeme zde staré dřevěnice, nové vilky i moderní domy. Na snímku vpravo část osady Podolánky.

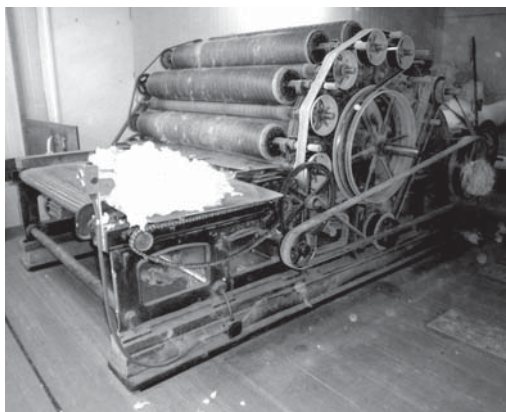
Na místě bývalých železáren se dnes nachází rekreační středisko Cyrilka, pojmenované podle nedaleké kapličky zasvěcené sv. Cyrilovi. Vedlejší altán nad pramenem zdobí mozaika s obrazem tohoto světce.

■ Zpočátku se čeladenští živil převážně zemědělstvím a prací v lese, ve vesnici byly mlýny, pily, pracovali řemeslníci. V 17. století se do podolanských lesů přestěhovala sklářská huť a udržela se zde téměř 150 let. Na život místních lidí však mělo podstatnější vliv zpracování železné rudy, která se těžila v okolních horách. V roce 1678 byla v Čeladné poprvé zbudována a několik let provozována dřevouhelná vysoká pec. Znovu byly železářny obnoveny o století později, byly rozšířeny a v různých obměnách se v nich pracovalo až do dvacátých let 20. století.

■ V 19. století obec poznamenal rozvoj průmyslu - v centru vznikla mechanická tkalcovna na zpracování bavlny a bavlnu využívala také místní firma K. Koziela, která vyráběla vatu a prošívání pokrývky - od nejdražších - plněných kajčím perím, přes levnější plněné vlnou nebo vatou, až k nejlevnějším plněným jutou. Vyvážely se do Anglie, Německa a Holandska a odtud dál do jejich zámořských kolonií. Další rozmach této nevelké firmy zastavila až světová hospodářská krize v třicátých letech 20. století.

Firma Mitura působí v místě bývalé firmy Karel Koziel a částečně navázala na její tradici

Původní fojtský mlýn vystřídala v 19. století textilní továrna a v padesátých letech 20. století se do uprázdněných budov nastěhovaly sklady vojenského leteckého materiálu. Dnes se na tomto místě nachází centrum obce.

■ Koncem 19. století prořála kraj železnice a spolu s ní dosáhl do beskydských hor i turistický ruch. Postupně zde vyrůstaly vily, které si nechala budovat smetánka z ostravských dolů a hutí jako svá letní sídla a na rozhraní Čeladné a Kunčic pod Ondřejníkem vybudoval MUDr. Jan May lázně.

Lázně Skalka ve Velkých Kunčicích pod Radhoštěm prošly mnoha proměnami. V dnešním Beskydském rehabilitačním centru jsou vedle zrenovovaných starých pavilonů i budovy novější či zcela nové. Jednou z nich je nepřehlédnutelná Lara z roku 2007.

Dvojí působiště básníka Josefa Kaluse - v Prostřední škole se dnes nachází Památník Josefa Kaluse, v Dolní škole mateřská školka.

- Měnil se i život prostých lidí – vznikaly spolky, tělocvičné jednoty, Čtenářská beseda, lidé pořádali společné výlety, přednášky, hráli divadlo. V té době v Čeladné působil jako učitel básník Josef Kalus (1855 – 1934) a jeho styky s českými i moravskými kulturními špičkami z oblasti literatury, hudby a výtvarného umění přivedly do Čeladné nejednoho velkého našeho kulturního historika.

Hasičská zbrojnice z roku 1931 prošla nedávno rekonstrukcí.

V původní budově sokolovny z r. 1936 působí firma Nerva, která vyrábí nerezové výrobky.

K pomníkům na památku obětí 2. světové války přibyl v roce 2011 pomník americkému letci. Seržant Irving D. Katz zahynul v Čeladné v srpnu 1944 při seskoku z hořícího letadla. Na snímku starosta obce Pavol Lukša s ministrem obrany ČR Alexandrem Vondrou.

■ Život zde nebyl vždy jen idylický, značná část obyvatelstva žila v nuzných poměrech. Jsou známy rebelie v 17. století, později stávka v hutích i v textilce, po zrušení železáren žilo mnoho rodin z žebračenek. Svou daň si vybraly i obě války. Na sklonku roku 1944 se v okolních lesích nezávisle na sobě sešly tři partyzánské skupiny a Čeladnou za jejich podporu minul jen o vlásek osud Lidic. Za dramatických okolností zde našel smrt velitel 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky Janko Ušiak a se svými spolubojovníky je pochován na místním hřbitově. Životem zaplatili i mnozí z těch, kteří partyzány podporovali, či jinak bojovali proti fašistům. Přímo v obci i v lesích uprostřed hor připomíná smutné události několik pomníků.

Po druhé světové válce se Čeladná opět stala turistickou oblastí. Časem zde vyrostly desítky podnikových rekreačních středisek a stovky soukromých chat. Začalo hospodařit zemědělské družstvo, služby zajišťovaly Samostatné provozovny. Prostor textilní továrny zabrala vojenská posádka se sklady leteckého materiálu, z bývalých lázní se stala nemocnice. Byla postavena nová škola, pošta, vybudováno koupaliště, zdravotní středisko, sokolovna přestavěna na kulturní a společenské centrum s kinem a budova staré školy na muzeum s galerií. Stavěly se nové domy, byty, budovala infrastruktura, větší rekonstrukce se dočkal dětský domov. Na ochranu vzácných přírodních biotopů byly již v roce 1955 vyhlášeny přírodní rezervace V Podolánkách a Klíny a v roce 1989 k nim přibyla národní přírodní rezervace Kněhyně-Čertův mlýn.

Základní škola z r. 1977. Při rekonstrukci střechy zde byla vybudována půdní vestavba s byty

Zpustlý areál bývalého koupaliště byl zregenerován

Rašeliniště v přírodní rezervaci V Podolánkách

■ Dynamický rozvoj Čeladné se po sametové revoluci ještě zrychlil. Podstatná část obce byla plynofikována, byla zde vybudována kanalizace a postavena čistička odpadních vod. Zlepšil se stav lesních porostů, v oblasti hory Smrk přibylly dvě přírodní rezervace. Postupně se zaplnila nově vzniklá průmyslová zóna a další firmy sídlí ve vhodných stávajících objektech. Někteří podnikatelé pokračují díky restituci v rodinné tradici, jiné provozy změnily majitele a navázaly na dřívější podnikatelskou činnost, mnoho dalších bylo budováno od základů. Do obce přibyla benzinová stanice Shell s myčkou, fotovoltaická elektrárna, bytové domy.

Sruby Pacák

Sruby Pacák

Myčka aut, Jaromír Blažek

Čerpací stanice

Pila Mikeska

Fotovoltaická elektrárna

Pneuservis Macura

Stavebniny Bělídlo

Autoservis Sovják

Autoservis Pazděrný

Zahradnictví Otava

Návrhy a realizace okrasných zahrad Marie Lančová

Mlékárna Čeladenka

Ekofarma Vrabel

■ Na družstevních pozemcích vrácených původním vlastníkům provozuje několik soukromých zemědělců tři typy hospodaření – zemědělství zaměřené na mléčnou výrobu a maso, klasické zemědělství s rostlinnou a navazující živočišnou výrobou a ekofarmy. Na jiných vybudovala firma Prosper Trading golfové hřiště a ranč pro koně.

■ V roce 1995 byla zrušena vojenská posádka a na jejím místě vyrostlo díky nezměrnému úsilí starosty obce Pavla Lukši centrum obce s byty a provozovny. Následoval dům pro seniory, nová nádražní budova a druhá mateřská školka. Škola z roku 1977 a hasičská zbrojnice z roku 1931 prošly rekonstrukcí.

Dětské hřiště v centru obce

Beruška - nová mateřská škola

■ Nemocnice se po mnoha proměnách transformovala na Beskydské rehabilitační centrum s lázeňskou péčí, která je stále rozšiřována a slouží k léčení i relaxaci. K rekreaci slouží také hotely přestavěné z bývalých rekreačních středisek i ubytovací zařízení zcela nová.

Hotel Miura

Hotel Prosper

Hotel Zámček

Hotel & Garden U Holubů

Daňčí obora

Penzion Obora

Hotel Čeladenka

Horský hotel Hamry

Hotel Dejmon

Restaurace Kněhyně

LK Plučnarka

Pizza Colosseum Restaurant

Pohostinství Smrček

Hospůdka U pařeza

Stodola u Záměčku

"Live Cooking" U Holubů

Cimbálovka Portáši

Starší pánové na fotbalovém hřišti

Nová sportovní hala sousedí s fotbalovým hřištěm

■ Návštěvníci Čeladné nemusí mít strach, že se budou nudit. Pokud pomíneme krásnou přírodu, turistické trasy a koupání v řece - je zde i jiný druh zábavy a prožitků. Mnohé hotely mají svůj vlastní program a atrakce – hudební a taneční produkce, wellnes, bazény, masáže, přednášky, zájezdy ... Hotel Prosper se stal iniciátorem a středobodem komerčně zábavního projektu Markrabství lašského a mimo jiné pořádá mezinárodní setkání národopisných souborů písní a tanců.

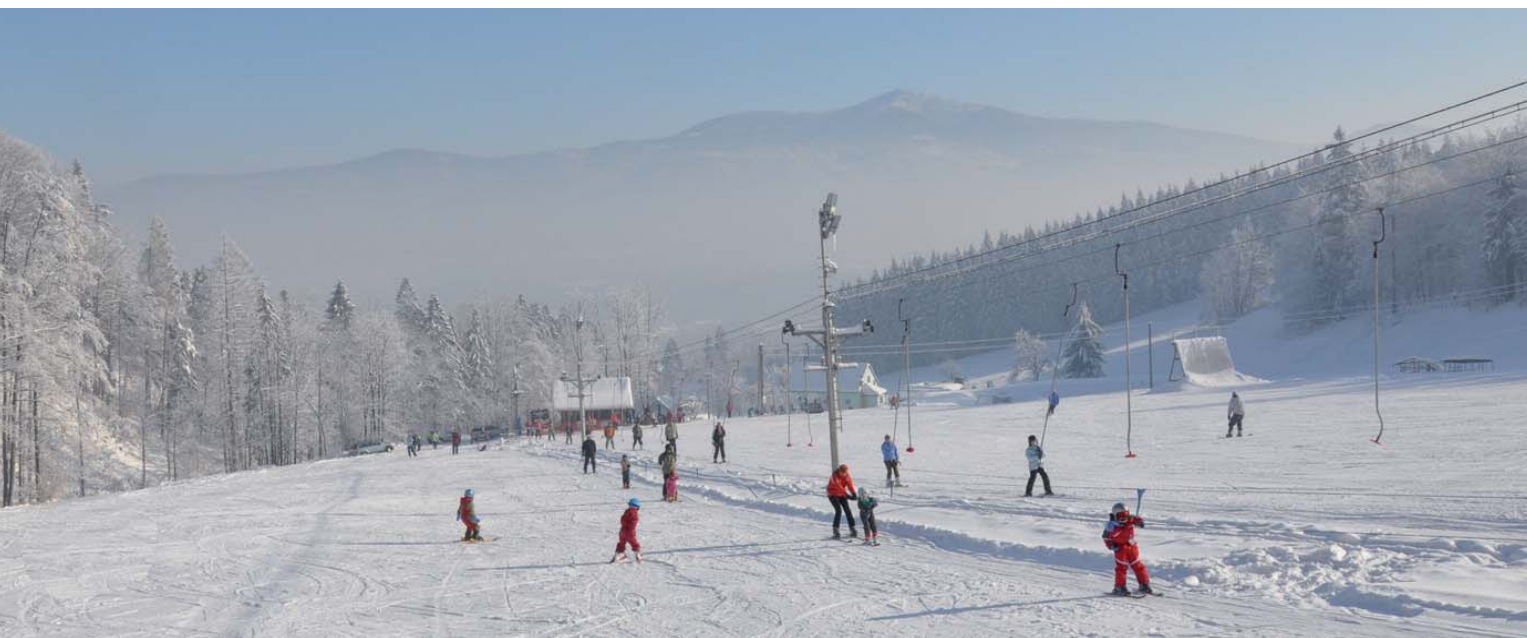
■ V obci je k dispozici malé obecní muzeum s galerií – Památník Josefa Kaluse, knihovna a informační centrum, sportovní hala s tělocvičnou a posilovnou, fotbalové hřiště, tenisové kurty, půjčovna koloběžek a motorových bugin, ski areál, sjezdovky, už jmenované golfové hřiště, možnost jízdy na koni, lovu ryb, honitby...

Tělocvična neslouží jen sportu

Závody Motoskijöřingu

Skiareál Opálená

■ Velkou část výše jmenovaných vymožeností využívají i místní občané, přesto však je důležitou součástí života v obci spolkový život. Ke klasickým společenstvím jako jsou včelaři, myslivci, sportovci, dobrovolní hasiči a lidé sdružení v katolické církvi přibyla společenství nová - Klub přátel Dětského domova v Čeladné, Klub seniorů, Klub Beránci pro rodiny s dětmi, znovuprobuzený Okrašlovací spolek Rozhledna a občanská sdružení Čeladná žije!!! nebo Čeladňan.

Dětský domov

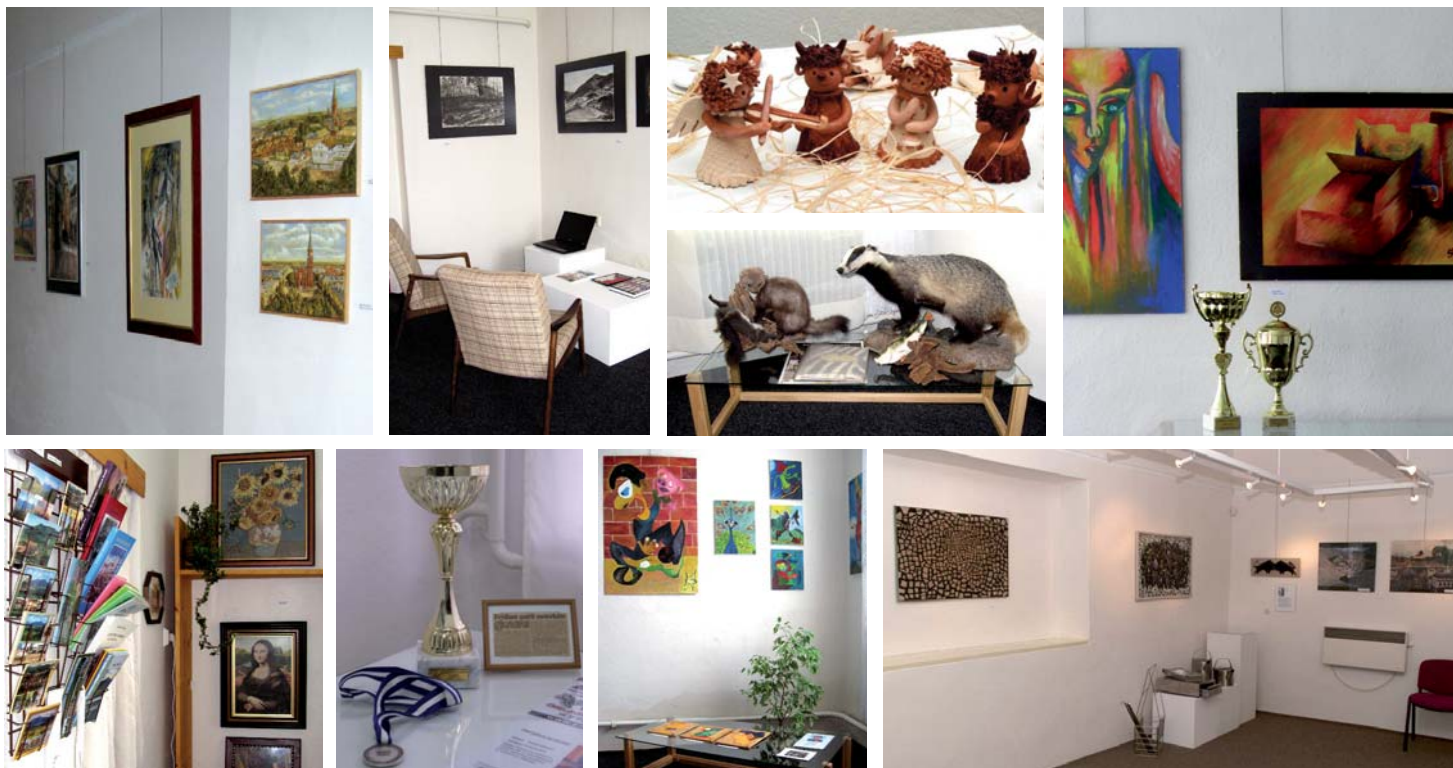
Kostel sv. Jana Nepomuckého

Akce Senior Clubu Čeladná

■ U příležitosti 430. výročí první písemné zmínky o obci byla v Památníku Josefa Kaluse uspořádána výstava Jací jsme dnes s podtextem „byli by na nás naši předci hrdí?“ Prezentovali se zde hudebníci, malíři i fotografové, hotely, firmy, škola, školky, zájmové skupiny, spolky, ti co už něco dokázali i ti, kdo se o to teprve snaží. Vystaveny byly také obrazy už nežijících čeladenských malířů Františka Juliny (1912 – 1989) a Františka Konvičky (1930 – 2011).

Na výstavě se prezentovali: Auto –Pajurek (Pajurek Karel), Autoservis (Pazděrný Jiří), Autoservis (Sovják Radim), Baron Vladimír, Beskydské rehabilitační centrum Čeladná, MgA. Besta Miroslav, Cimbálová muzika Portáši (Mgr. Skotnica Jan), Čerpací stanice Shell, Daňčí obora + Penzion Obora (rodina Hajdova a p. Kožušník), Ekofarma (Vrubel Libor), Elektromag (Magnusek Rudolf), Hotel Dejmon, Hotel Prosper, Hotel Srdce Beskyd, Kalábová Alžběta, Krámek plný zdraví (Kročková Tatána), Lapčíková Eva, LK Plučnarka, Macura Radek, Mateřská škola Beruška, Mateřská škola Čeladná, rodina Mikeskova (restaurace U pařeza a Ski areál), Mitura Zdeněk, Návrhy a realizace okrasných zahrad (Lančová Marie), Nervy (Machander Oldřich), OS Čeladňan, Ovoce-zelenina Uhlíř (Uhlíř Miroslav), Pila Mikeska (Mičová Žaneta a Mikeska Josef), Pneuservis Macura (Macura Radek), Potraviny Dáša Kohutová, Potraviny Pod ořechem (Lenka a Stanislav Toflovi), Mgr. Půža Michal, Regaranch (Gabrielovi René a Karla), SD Jednota, Senior Club Čeladná, Sruby Pacák (Pacákovi Michal a Pavel), Stavebniny Bělidle (Bartoněk Ludvík, Děcký Petr, Ing. Kincel Josef), Stodola u Zámečku, Šigut Jiří, Valášek Dalibor, Volfová Dina, Vrlíková Vladimíra, Ing. Vyoral Petr, Zahradnictví Otava (Otava Vladimír), Zakázkové šití (Jancová Jarmila), ZO Českého svazu včelařů Čeladná a Pstruží, ZŠ Čeladná.

Děkujeme Muzeu Beskyd Frýdek-Místek za zapůjčení obrazů Františka Juliny a paní Marii Konvičkové za zapůjčení obrazů a kovové plastiky Františka Konvičky.“

■ Jestli by na nás byli naši předci hrdí, o tom si musí úsudek udělat každý sám. Vždy je co zlepšovat a my se o to budeme snažit....